

LUKU 10 KAKSIKIELINEN OPETUS

Koulun opetuskieli on suomi tai ruotsi ja joissakin tapauksissa saame, romani tai viittomakieli. Opetuksessa voidaan perusopetuslain mukaan käyttää koulun varsinaisen opetuskielen lisäksi myös muuta kieltä, jos arvioidaan, että se ei vaaranna oppilaiden mahdollisuutta seurata opetusta. Erillisessä opetusryhmässä tai koulussa opetus voidaan antaa pääosin tai kokonaan muulla kielellä.¹

Perusopetuslain mukainen opetuskieli määrittelee, millä kielellä äidinkielen ja kirjallisuuden opetus annetaan². Äidinkielen ja kirjallisuuden oppimäärän ja A1-kielen oppimäärän tunnit voidaan kuitenkin tarvittaessa yhdistää valtioneuvoston asetuksen mukaisesti³. Yhdistetystä tuntimäärästä on tällöin vähintään puolet opetettava koulun varsinaisella opetuskielellä.

Kodin ja koulun yhteistyön turvaamiseksi huoltajille tarkoitettu tiedotus ja keskeiset asiakirjat tulee olla saatavana koulun perusopetuslain mukaisella opetuskielellä sekä tarpeen mukaan myös koulun muulla tai muilla opetuskielillä.

Opetus voidaan toteuttaa laajamittaisena kaksikielisenä opetuksena, joka voidaan jakaa kotimaisten kielten varhaiseen täydelliseen kielikylpyyn ja muuhun laajamittaiseen kaksikieliseen opetukseen. Sitä voidaan antaa myös suppeampana kaksikielisenä opetuksena, josta käytetään tässä nimitystä kielirikasteinen opetus. Joskus kaksikielistä opetusta toteutetaan muilla kuin kotimaisilla kielillä kielikylvyn tapaan. Tällainen opetus, samoin kuin mahdolliset kestoiltaan lyhyemmät kielikylvyohjelmat katsotaan tässä kuuluvaksi muun kaksikielisen opetuksen piiriin.

10.1 Kaksikielisen opetuksen tavoitteet ja opetuksen järjestämisen lähtökohtia

Kaksikielisellä opetuksella pyritään saavuttamaan hyvä ja monipuolinen kielitaito sekä koulun opetuskielessä että kohdekielessä. Kaksikielisen opetuksen pitkántähtäimen tavoitteena on perustan luominen elinikäiselle kielten oppimiselle sekä kielten ja kulttuurien moninaisuuden arvostamiselle. Kaksikielisessä opetuksessa oppilaille tarjotaan autenttinen kielenkäyttöympäristö. Tavoitteeseen pyritään järjestämällä äidinkielen ja kirjallisuuden sekä kielikylpykielen/kohdekielen tuntien lisäksi eri oppiaineiden opetusta kummallakin kielellä ja hyödyntämällä molempia kieliä koulun arjessa myös opetuksen ulkopuolella. Opetuksen järjestäjä määrittelee paikallisesti kielikylpykielen/kohdekielen sisällöt ja tuntimäärän. Kielikylpykieli/kohdekieli on yleensä samalla oppilaan A1-kieli.

Kaikissa oppiaineissa tulee saavuttaa valtakunnallisen perusopetuksen opetussuunnitelman tavoitteet.

Kaksikielisessä opetuksessa painottuu luonnollinen viestintä ja vuorovaikutus, toiminnallisuus ja oppilaiden aktiivinen kielenkäyttö. Oppilaan mahdollisuuksia käyttää kieltä oppiainekohtaisesti sekä koulun opetuskielessä että kielikylpykielessä/kohdekielessä tuetaan tietoisesti. Koulun opetuskieli ja kielikylpykieli/kohdekieli muodostavat kokonaisuuden, ja molempien kielten oppimista tuetaan yhteistyössä kotien ja huoltajien kanssa. Kaksikielinen opetus heijastuu koko koulun toimintakulttuuriin. Opetuksen suunnittelu ja toteutus edellyttää

---

¹ Perusopetuslaki 10 §

² Perusopetuslaki 12 §

³ Valtioneuvoston asetus (422/2012) 8 §

systemaattista yhteistyötä ja vuoropuhelua sekä eri oppiaineita opettavien opettajien että myös koulun muun henkilöstön kesken.

Siirryttäessä opetuksessa luokanopetuksesta aineenopetukseen, on siirtymävaihe hyvä suunnitella opettajien välisenä yhteistyönä. Tällöin kaksikielisen opetuksen asettamat erityisvaatimukset voidaan ottaa suunnitelmallisesti huomioon.

Opetuksen jatkumon ja siirtymävaiheiden suunnittelu edellyttää yhteistyötä myös sidosryhmien kesken.

Kielikylpykielen/kohdekielen opetus

Opetuksen järjestäjä määrittelee paikallisesti kielikylpykielille/kohdekielille asetettavat tavoitteet ja sisällöt. Tavoitteiden asettamisessa voidaan hyödyntää esimerkiksi Kielitaidon tasojen kuvausasteikkoa. Kielikylpykielen/kohdekielen opetuksessa kehitetään oppilaiden kielitaitoa monipuolisesti ja samalla ottaen huomioon eri oppiaineiden asettamat vaatimukset kielitaidolle.

Oppiaineiden opetuksen muuttuessa käsitteellisemmäksi tarvitaan myös vaativamman asiatekstin tuottamis- ja ymmärtämistaitoja sekä taitoa keskustella vaativista aiheista. Myös oikeakielisyyteen kiinnitetään huomiota lisääntyvässä määrin. Kielikylpykielen/kohdekielen kehittymistä tuetaan ja seurataan.

Muiden oppiaineiden opetus kielikylpykielellä/kohdekielellä

Eri oppiaineiden opetus kielikylpykielellä/kohdekielellä edellyttää opettajalta kielitietoista ja kielipedagogista otetta sekä riittävää kielenhallintaa⁴. Tarvitaan yhteistä pohdintaa siitä, millaiset kielenkäytön konventiot ja millaiset tekstit ovat millekin oppiaineelle tyypillisiä. Näin määritellään kielellisiä tavoitteita eri oppiaineissa. Opetuksessa korostuu havainnollisuus ja konkreettisuus, oppilaskeskeiset työtavat ja vuorovaikutteisuus. Oppilaita rohkaistaan käyttämään kielikylpykieltä/kohdekieltä eri oppiainesisältöjä opiskeltaessa. Tavoitteena on, että oppilaat ovat samanaikaisesti sekä kielen oppijoita että kielen käyttäjiä. Oppilaiden kielikylpykielen/kohdekielen tuottamista tuetaan opettajan ja muiden oppilaiden vertaistuella.

Muiden oppiaineiden opetus koulun opetuskielellä

Opetuksessa varmennetaan, että oppilaiden äidinkielen käsitteiden hallinta sekä tekstien ymmärtäminen ja tuottaminen kehittyvät ikäkauden mukaiselle tasolle myös eri oppiaineiden opetuksessa. Myös koulun opetuskielellä annettavassa opetuksessa edellytetään opettajalta kielitietoista ja kielipedagogista otetta.

Seurannan ja arvioinnin erityispiirteet kaksikielisessä opetuksessa

Arvioinnin tulee antaa opettajalle, oppilaalle ja huoltajille monipuolisesti palautetta oppilaiden aineenhallinnan ja kielitaidon kehittymisestä suhteessa opetukselle määriteltyihin tavoitteisiin. Oppilaan kielitaidon kehittymistä molemmissa kielissä seurataan eri oppiaineissa sekä kaikkien opettajien yhteistyönä että oppilaiden itsearvioinnin ja vertaisarvioinnin avulla. Tässä voidaan hyödyntää esimerkiksi Eurooppalaista kielisalkkua.

Eri oppiaineiden arvioinnissa noudatetaan perusopetuksen yleisiä arviointiperusteita riippumatta siitä, millä kielellä niitä on opetettu. Arvioinnissa huomioidaan myös

---

⁴ Opetushallituksen määräys 25/011/2005

oppiainekohtaisen kielen kehittyminen niiden kielellisten tavoitteiden osalta, jotka on paikalliseen opetussuunnitelmaan kirjattu.

Perusopetuksen päättöarvioinnissa kielikylpykielen tai kohdekielen tavoitteiden saavuttaminen arvioidaan A1-kielen päättöarvioinnin kriteereiden mukaisesti. Näin menetellään oppilaiden yhdenvertaisuuden turvaamiseksi toisen asteen opintoihin hakeuduttaessa. Mahdollisuuksien mukaan arviointi tehdään yhteistyössä eri oppiaineita opettavien opettajien kesken. Päättötodistuksen yhteydessä oppilaalle voidaan antaa liite kielikylpyyn tai muuhun kaksikieliseen opetukseen osallistumisesta.

Oppimisen ja koulunkäynnin tuki kaksikielisessä opetuksessa

Pedagogisissa arvioissa ja tukitoimissa huomioidaan kaksikielinen kielenkehitys ja pohditaan millä kielellä ja millaista tukea voidaan antaa. Perusopetuslain mukaan oppilaalla on oikeus saada ohjausta ja riittävää tukea oppimiseensa ja koulunkäyntiin heti, kun tarvetta ilmenee. Oppilaan tuen tarvetta seurataan säännöllisesti, ja tukea annetaan tarpeen mukaan. Tarkoitus on, että oppilas saa suunnitelmallista, jatkuvaa tukea heti tuen tarpeen ilmetessä. Oppimisen ja koulunkäynnin tuki suunnitellaan yhteistyössä opettajien, oppilaan ja oppilaan huoltajien sekä oppilashuollon kesken.

10.1.1 Laajamittainen kaksikielinen opetus

Kotimaisten kielten varhainen täydellinen kielikylpy

Kotimaisten kielten varhaisella täydellä kielikylvyllä tarkoitetaan tässä varhaisintaan kolmevuotiaana ja viimeistään esiopetuksesta alkavaa ja perusopetuksen loppuun kestävästä ohjelmaa, jossa osa opetuksesta järjestetään koulun varsinaisella opetuskielellä ja osa toisella kotimaisella kielellä tai saamen kielellä. Kyseisestä kielestä käytetään tässä nimitystä kielikylpykieli. Kielikylpyopetus on tarkoitettu pääsääntöisesti lapsille, jotka eivät puhu kyseistä kieltä äidinkielenään.

Kielikylpykielellä annettavan opetuksen osuus varhaisessa täydellisessä kielikylvyssä on koko ohjelman ajan vähintään 50 % niin, että varhaiskasvatuksessa ja esiopetuksessa kielikylpykielen osuus on lähes 100 %, vuosiluokilla 1–2 noin 90%, vuosiluokilla 3-4 noin 70% ja vuosiluokilla 5-9 keskimäärin 50%. Osuus lasketaan vuosiluokan koko tuntimäärästä.

Kaikkia oppiaineita pyritään opettamaan perusopetuksen kestäessä sekä kielikylpykielellä että koulun opetuskielellä, mutta ei molemmilla kielillä samanaikaisesti. Opettajat toimivat joko koulun opetuskielen tai kielikylpykielen mukaisina kielellisinä malleina. Opettajalla on yksikielinen rooli kielikylpyryhmässä. Opetuskielen vaihtuessa vaihtuu siis myös opettaja. Opetusmateriaali on samankielistä kuin opetus. Tärkeää on, että oppilas saavuttaa riittävän kielitaidon eri oppiaineiden tavoitteiden saavuttamiseksi. Kielikylvyssä tuetaan kummankin opetuskäytössä olevan kotimaisen kielen avulla oppilaan kulttuuri-identiteetin syvenemistä. Kotimaisten kielten lisäksi tuetaan muiden kielten ja kulttuureiden kohtaamista ja vahvistetaan tällä tavoin oppilaan monikielistä ja kulttuurisesti monikerroksista identiteettiä myönteisellä tavalla.

Äidinkieli ja kirjallisuus -oppiaineessa ja kielikylpykielessä on osittain yhteisiä tavoitteita ja sisältöjä. Äidinkielen ja kirjallisuuden sekä kielikylpykielen opetussuunnitelmat laaditaan opettajien yhteistyönä niin, että kaikki äidinkielen ja kirjallisuuden sisällöt tulevat katetuiksi ja tavoitteet on mahdollista saavuttaa. Äidinkielen ja kirjallisuuden opetuksen sekä kielikylpykielen opetuksen välillä on siirtovaikutusta varsinkin, kun kielikylpykielen opetuksen tuntimäärä on suuri ja opetus aloitetaan varhain. Lukemaan ja kirjoittamaan opettaminen

tapahtuu vuosiluokilla 1-2 ainoastaan kielikylypykielellä. Oppilaan kielikylypykielen kehityksen tukemiseksi opetus järjestetään niin, että oppilaat saavat sekä lukuaineissa että taito- ja taideaineissa riittävästi opetusta kielikylypykielellä. Siirtovaikutuksen suuruus vaihtelee sisältöaiheittain. Sisältöjen suunnittelussa voidaan hyödyntää äidinkielenomaisia tai maahanmuuttajille tarkoitettuja suomen/ruotsin kielen oppimääriä.

Muu laajamittainen kaksikielinen opetus

Muussa laajamittaisessa kaksikielisessä opetuksessa käytetään koulun opetuskielen lisäksi yhtä tai useampaa muuta kieltä. Muusta opetuksessa käytetystä kielestä käytetään tässä nimitystä *kohdekieli*.

Laajamittaisella kaksikielisellä opetuksella tarkoitetaan opetusta, jossa vähintään 25 % perusopetuksen koko oppimäärän opetuksesta järjestetään kohdekielellä. Osuus lasketaan koko tuntimäärästä niillä vuosiluokilla, joilla laajamittaista kaksikielistä opetusta toteutetaan. Laajamittainen kaksikielinen opetus voi alkaa jo esiopetuksessa ja kestää koko perusopetuksen ajan tai vain osan siitä.

Laajamittaisessa kaksikielisessä opetuksessa olevien oppilaiden kielitausta voi myös vaihdella suuresti. Joidenkin oppilaiden äidinkieli ei ole mikään opetuskielistä. Osa oppilaista tulee kouluun ulkomailta niin myöhäisessä perusopetuksen vaiheessa, että oppisisältöjen opiskelu suomeksi/ ruotsiksi tuottaa heille vaikeuksia. Ellei näitä oppilaita jostakin syystä voida ohjata valmistavaan opetukseen, heille tarjotaan muita tukitoimia (katso luku 7 Oppimisen ja koulunkäynnin tuki).

Oppilaat, joiden äidinkieli on jokin muu kuin koulun opetuskieli, opiskelevat useimmiten suomi/ruotsi toisena kielenä -oppimäärää. Näiden oppilaiden kielitaidon kehittymiseen tulee kiinnittää erityistä huomiota, jos kohdekielisen opetuksen osuus koko opetuksesta on suuri.

Opetussuunnitelmaa laadittaessa on tärkeää miettiä sitä, millaisia oppiaineita tai sisältöjä on mielekästä opettaa kohdekielellä. Lisäksi tulee pohtia, onko osa oppiaineiden sisällöistä sellaisia, että niiden opiskelu suomeksi tai ruotsiksi olisi erityisen tärkeää, jotta oppilas saavuttaisi hyvät toimintavalmiudet suomalaisessa yhteiskunnassa.

Mikäli kohdekielisen opetuksen määrä on suuri, on huolehdittava siitä, että oppilaiden suomenkielinen/ruotsinkielinen käsitteiden hallinta sekä vaativan asiatekstin ymmärtäminen ja tuottaminen kehittyvät hyvälle tasolle myös eri oppiaineiden opetuksessa.

Kaksikielinen opetus tulee järjestää niin, että kaikki oppilaat voivat saavuttaa perusopetuksen aikana jatko-opintokelpoisuuden toisen asteen opetukseen.

Kouluissa, joissa opetusta järjestetään kahdella tai useammalla kielellä, on usein runsas kielten ja kulttuurien kirjo niin oppilaiden kuin koulun henkilökunnankin keskuudessa. Tämä antaa paljon mahdollisuuksia tuoda kieliä ja kulttuureita esiin koulun arjessa, kehittää kulttuurien kohtaamistaitoja ja ruokkia monikielisyyttä. Samalla se asettaa koululle haasteen tukea kunkin oppilaan monikielistä ja kulttuurisesti monikerroksista identiteettiä myönteisellä tavalla.

10.1.2 Suppeampi kaksikielinen opetus

Kielirikasteinen opetus

Kielirikasteisella opetuksella tarkoitetaan tässä opetusta, jossa alle 25 % oppiaineiden sisällöstä opetetaan muulla kuin koulun opetuskielellä. Osuus lasketaan koko tuntimäärästä niillä

vuosiluokilla, joilla kielirikasteista opetusta toteutetaan. Kielirikasteista opetusta voi olla jo esiopetuksessa, ja se voi kestää koko perusopetuksen ajan tai vain osan siitä.

Kielirikasteisen opetuksen tavoitteet eri oppiaineiden opetuksen ja oppimistulosten osalta ovat perusopetuksen päättyessä samat kuin sellaisessa perusopetuksessa, joka ei ole kielirikasteista. Kielirikasteinen opetus kannustaa ja aktivoi oppilaita kohdekielen käyttöön varsinaisten kielen tuntien lisäksi. Kielelliset tavoitteet suhteutetaan kielirikasteisen opetuksen määrään.

10.2. Laajamittainen kaksikielinen opetus Kajaanissa

Mikäli opetuksen järjestäjä tarjoaa kaksikielistä opetusta jossakin muodossa, opetuksen järjestäjä päättää ja kuvaa opetussuunnitelmassa

- kenelle kaksikielinen opetus on tarkoitettu ja mitkä ovat oppilaaksi oton periaatteet
- mikä on kielikylypykielen/kohdekielen sekä koulun opetuskielen tuntijako
- mitkä oppiaineet tai oppiaineiden sisältöalueet opetetaan koulun opetuskielellä ja mitkä kielikylypykielellä/kohdekielellä; mikäli tilanne on tarpeen tarkistaa kunkin lukuvuoden osalta erikseen, opetussuunnitelmassa määritellään, miten tarkistus tehdään ja miten asia kuvataan lukuvuosisuunnitelmassa
- mitkä ovat kielikylypykielellä/kohdekielellä opetettavien oppiaineiden keskeiset kielelliset tavoitteet
- mitkä ovat kielikylypykielen/kohdekielen ja tavoitteet ja sisällöt vuosiluokittain.

Lisäksi varhaisen täydellisen kielikylylyn osalta päätetään ja kuvataan

- mitkä äidinkieli ja kirjallisuus -oppiaineen sisältöalueet opetetaan koulun opetuskielellä ja mitkä kielikylypykielellä.

Lisäksi laajamittaisen kaksikielisen opetuksen osalta päätetään ja kuvataan

- miten järjestetään sellaisten lyhytaikaisesti Suomessa asuvien oppilaiden opetus, jotka eivät pysty opiskelemaan opetuskielellä eivätkä kohdekielellä
- käytetäänkö oppilaaksi otossa soveltuvuuskokeita ja mikä niiden vaikutus on oppilaaksi ottoon.

10.2.1 Opetuksen järjestäminen

Kajaanin kaupungin laajamittaisen kaksikielisen opetuksen kohdekieli on englanti. Opetus on tarkoitettu suomenkielisille ja muunkielisille lapsille, jotka haluavat ja pystyvät opiskelemaan englannin kielellä. Oppilailla on oltava hyvä suomen kielen taito. Opetusta voidaan kuitenkin tarjota esimerkiksi huoltajien työn takia Kajaanissa väliaikaisesti asuville muiden kuin suomalaisten perheiden lapsille. Laajamittaista kaksikielistä opetusta järjestetään Seminaarin koulussa ja Keskuskoulussa.

10.2.2 Oppilaaksi oton periaatteet

Ensimmäiselle luokalle haetaan esiopetuksesta kouluun ilmoittautumisen yhteydessä olevan avoimen haun kautta. Oppilaan tulee osallistua kielivalmiusarviointiin, jonka perusteella oppilasvalinnat tehdään. Oppilailta vaaditaan hyvä suomen kielen taito. Väliaikaisesti Suomessa asuvien vieraskielisten lasten kohdalla rehtori voi kuitenkin tehdä poikkeuksen suomen kielen taitovaatimuksessa. Tällaisten oppilaiden kohdalla opetusta voidaan eriyttää oppilaan tarpeiden ja taitojen mukaisesti.

Oppilaspaikat täytetään kielivalmiusarvioinnista saatujen pisteiden perusteella paremmuusjärjestyksessä. Kielivalmiusarviointi tulee läpäistä hyväksytysti. Oppilaspaikkojen yläraja on 18.

Rehtori tekee oppilaaksiottopäätöksen.

7. vuosiluokalle järjestetään avoin täydennyshaku edeltävänä keväänä, mikäli luokalla on vapaita paikkoja. Paikat täytetään tulosten pohjalta. Kielitaitoarviointi tulee läpäistä hyväksytysti.

Kielivalmius- ja kielitaitoarviointiin perustuvan oppilaaksioton päätöksen tekee rehtori.

Väliaikaisesti Suomessa asuvien vieraskielisten lasten kohdalla rehtori voi tehdä poikkeuksen suomen ja englannin kielten taitovaatimuksissa. Tällaisten oppilaiden kohdalla opetusta voidaan eriyttää oppilaan tarpeiden ja taitojen mukaisesti.

Muille laajamittaisen kaksikielisen opetuksen luokille (vuosiluokat 2-6 ja 8-9) pyrkiville järjestetään pyydettäessä marras- ja toukokuussa kielivalmiusarviointi, mikäli luokissa on vapaita paikkoja.

Mikäli oppilas on valittu luokalle ja ottanut paikan vastaan mutta on pitempiaikaisesti pois opetuksesta, hän voi palata kaksikieliselle luokalle, mikäli kielitaito vastaa vuosiluokalla vaadittua. Lähtökohtaisesti paikka pidetään varattuna oppilaalle, mikäli huoltaja tätä pyytää.

Kaksikieliseen opetukseen valituilta oppilailta vaaditaan hyvä suullinen ja kirjallinen englannin ja suomen kielen taito. Kielivalmiusarviointiin voi osallistua korkeintaan kerran lukuvuodessa.

10.2.3 Kaksikieliseen opetukseen osallistuminen

Kun oppilas aloittaa opiskelun kaksikielisessä opetuksessa, hän ja hänen huoltajansa sitoutuvat jatkamaan siinä koko perusopetuksen ajan. Laajamittaisen kaksikielisen opetuksen oppilaalla on oltava halu ja kyky selviytyä englannin- ja suomenkielisessä opetuksessa. Tärkeintä on, että oppilas kokee opiskelun ja oppimisen mielekkääksi sekä suoriutuu koulutehtävistään.

Pedagogisista tai opiskeluhuollollisista syistä johtuen voidaan päättää oppilaan siirrosta muulle kuin kaksikieliselle luokalle. Ennen päätöstä kuullaan huoltajia. Luokalta siirtäminen pyritään ajoittamaan nivelvaiheisiin siirryttäessä 3. tai 7. luokalle, mutta tarvittaessa se voi tapahtua myös muuna ajankohtana. Lopullisen päätöksen tekee rehtori.

10.2.4 Opetuksen kielijako

Vuosiluokilla 1–6 englanninkielisen opetuksen osuus on noin 50 % oppilaan tunneista. Vuosiluokilla 7–9 englanninkielisen opetuksen osuus on vähintään 25 % ja korkeintaan 30 %. Koko perusopetuksen aikana oppilaat saavat opetusta sekä englanniksi että suomeksi mahdollisuuksien mukaan jokaisessa oppiaineessa.

Vuosiluokilla 1–6 noudatetaan pääasiallisesti ”yksi opettaja – yksi kieli” -periaatetta. Opetuskielen vaihtuessa vaihtuu myös opettaja. Lukuvuosisuunnitelmaan kirjataan, millä kielellä eri sisältöjä ja oppimiskokonaisuuksia käsitellään eri vuosiluokilla. Tuntijakoa tarkennetaan kielten välillä tarpeen mukaan vuosittain.

Tuntijako suomen ja englannin kielen välillä

Vuosiluokat 1–2

	Vuosiluokka 1		Vuosiluokka 2	
	suomeksi	englanniksi	suomeksi	englanniksi
Äidinkieli ja kirjallisuus	6	1	6	1
A1-kieli, englanti		1		1
Matematiikka	1	3	1	3
Ympäristöoppi	1	1	1	1
Uskonto / ET	1		1	
Taito- ja taideaineet	2	4	1	5
Tuntimäärä yhteensä	11	10	10	11
Englanniksi %-osuus		48%		52%

Vuosiluokat 3–6

	Vuosiluokka 3		Vuosiluokka 4		Vuosiluokka 5		Vuosiluokka 6	
	suom.	engl.	suom.	engl.	suom.	engl.	suom.	engl.
Äidinkieli ja kirjallisuus	4	1	4	1	3	1	3	1
A1-kieli, englanti		2		2		3		2
B-kieli, ruotsi							2	
Matematiikka	2	2	2	2	2	2	2	1
Ympäristöoppi	1	1	1	1	2	1	2	1
Uskonto / ET*	1		2		1		1	
Historia / Yhteiskuntaoppi				1	1	1	2	
Taito- ja taideaineet + koulukohtainen valinnainen	4	4	4	4	4	4	4	4
Tuntimäärä yhteensä	11	11	12	12	12	13	13	12
Englanniksi %-osuus		50%		50%		52%		48%
A2-kieli					2		2	

* Uskonto ja ET opetetaan oletusarvoisesti suomen kielellä. Tarpeen mukaan opetus voi tapahtua myös kohdekielellä.

Esimerkki vuosiluokkien 7–9 tuntijaosta

	Vuosiluokka 7		Vuosiluokka 8		Vuosiluokka 9	
	suom.	engl.	suom.	engl.	suom.	engl.
Äidinkieli ja kirjallisuus	3		4		3	
A1-kieli, englanti		2		2		3
B-kieli, ruotsi	1,5		1,5		1	
Matematiikka	1	2	2	2	2	2
Biologia ja maantieto	1	1	1	1	1,5	1,5

Fysiikka ja kemia	1	1	2	1	1	1
Uskonto / ET	1		1		1	
Terveystieto	1		1		1	
Historia / Yhteiskuntaoppi	1	1	1	1	3	
Musiikki	1	1				
Kuvataide	2					
Käsityö	3					
Liikunta	2		3		2	
Kotitalous	3					
OPO	0,5		0,5		1	
Koulukohtainen valinnainen			4	2	4	2
Tuntimäärä yhteensä	22	8	21	9	20,5	9,5
Englanniksi %-osuus		27%		30%		32%
A2-kieli	2		1 (2 laskettu valinnaiseen; yhteensä 3)		1 (2 laskettu valinnaiseen; yhteensä 3)	

Vuosiluokilla 7–9 osaan oppiaineista sisältyy englanninkielisiä oppimiskokonaisuuksia. Monialaisia oppimiskokonaisuuksia voidaan toteuttaa kaksikielisesti tai englanniksi. Koulun lukuvuosisuunnitelmassa kirjataan, millä kielellä eri oppiaineita tai oppimiskokonaisuuksia käsitellään eri vuosiluokilla huolehtien, että 25%-30% oppilaan tunneista ovat englanniksi. Laajamittaisessa kaksikielisessä opetuksessa olevan oppilaan valinnaisaineet sisältävät vuosiluokilla 8–9 englanninkielisen valinnaiskurssin (2 viikkotuntia). Lisäksi hän valitsee kaksi suomenkielistä valinnaisainetta (4 viikkotuntia).

10.2.5 Englanniksi opettavien oppiaineiden keskeiset kielelliset tavoitteet

Tavoitteena on hyvä ja monipuolinen kielitaito suomen ja englannin kielissä. Kaksikielisessä opetuksessa oppilaille tarjotaan oppimisympäristö, jossa he voivat luonnollisesti olla vuorovaikutuksessa ja toimia englanniksi. Englannin kieli on sekä oppimisen kohde että oppimisen väline. Oppilaan kieli- ja kulttuuritietoisuutta tuetaan sekä englannin- että suomenkielisillä oppitunneilla. Opetuksessa korostuu havainnollisuus ja konkreettisuus, oppilaskeskeiset työtavat ja vuorovaikutteisuus. Oppilaita rohkaistaan tuottamaan englantia mahdollisimman varhaisessa vaiheessa niin luokkatilanteissa kuin vapaamuotoisessa vuorovaikutuksessa. Kaksikielisessä opetuksessa suomi ja englanti muodostavat kokonaisuuden, ja molempien kielten oppimista tuetaan yhteistyössä kotien kanssa.

Oppilaiden tavoite on omaksua käsiteltävien oppimiskokonaisuuksien ja aihealueiden sisältö ja sanasto niin, että he kykenevät käyttämään aihepiirin käsitteitä suullisesti ja kirjallisesti sekä suomeksi että englanniksi.

Kaikissa oppiaineissa tulee saavuttaa Kajaanin perusopetuksen opetussuunnitelmassa määritellyt tavoitteet sekä jatko-opiskelukelpoisuus. Tavoitteena on, että oppilailla on valmiudet opiskella esimerkiksi IB-lukiossa, jossakin muussa englanninkielisessä oppilaitoksessa tai suomenkielisessä toisen asteen oppilaitoksessa.

Oppilaat saavuttavat suuremman englannin kielen altistuksen ansiosta laajemman sanavaraston sekä toimivan aktiivisen kielitaidon. Tavoitteena ovat seuraavat eurooppalaisen viitekehysten taitotasot:

Vuosiluokka	1	2	3	4	5	6	7	8	9
Taito toimia vuorovaikutuksessa	A1.3	A2.1	A2.2	B1.1	B1.2	B2.1	B2.1	B2.2	C1.1
Taito tulkita tekstejä	A1.3	A2.1	A2.2	B1.2	B1.2	B2.1	B2.1	B2.2	C1.1
Taito tuottaa tekstejä	A1.3	A2.1	A2.2	B1.1	B1.2	B2.1	B2.1	B2.2	B2.2

10.2.6 Kaksikielisen opetuksen (suomi–englanti) arviointikäytännöt ja opiskelun tuki

Arviointi perustuu valtakunnalliseen opetussuunnitelmaan ja sen paikallisiin tarkennuksiin. Oppilaille annetaan liite englannin kielen osaamisesta päättöarvioinnin yhteydessä. Lisäksi liitteen voi saada siirryttäessä toiselle paikkakunnalle tai mikäli opiskelu kaksikielisellä luokalla päättyy muusta syystä ennen päättöarviointia.

Mikäli oppilas on aloittanut kaksikielisessä opetuksessa vuosiluokilla 1-4, hän saa päättöarvioinnissa merkinnän, että hän on osallistunut laajamittaiseen kaksikieliseen opetukseen. Jos oppilas aloittaa kaksikielisellä luokalla vuosiluokan 4 jälkeen, hän saa sen sijaan päättöarvioinnissa merkinnän osallistumisesta kielirikasteiseen opetukseen.

Jos oppilas tarvitsee tehostettua tai erityistä tukea, tuki tarjotaan suomen kielellä opetussuunnitelman mukaisesti.